

СТАНОВИЩЕ

към дисертационен труд на тема:

**„Трансформации на икономиката в условията на COVID-19 –
финансова оценка и секторни анализи“**

с автор: Горян Благовестов Милев, докт. № D010221240

Научен ръководител: *доц. д-р Анелия Радулова*

Докторска програма: *„Финанси, парично обращение, кредит и
застраховка“ (Финанси)*

Водеща обучението катедра: *Катедра „Финанси и кредит“ при
Факултет „Финанси“, СА „Д. А. Ценов“*

Форма на докторантура: редовна

Автор на становището: проф. д-р Стефан Симеонов

определен за член на научното жури със заповед на ректора на
Стопанска Академия доц. д-р М. Маринов №476 от 12.06.2025 г.

1. Актуалност и значение на темата

Актуалността на темата е ясно изразена и тя произтича от „значението на процеса на трансформация на съвременните икономики, който изисква по-внимателно и задълбочено изследване, което да открие най-важните глобални икономически, институционални, организационни и управленски фактори, влияещи върху трансформацията на националните и световните икономически системи на етапа на глобалната дигитална трансформация“. пандемията, предизвикана от COVID-19, промени механизмите функциониране на икономиката, работата и обществата по целия свят и ускори процеса на дигитална трансформация.

„Изведени са най-съществените шокови въздействия на пандемията Covid-19 върху процесите на отраслова структурна трансформация в България и възможностите за приобщаващо и устойчиво възстановяване след Covid-19 на основата на протичащите процеси по дигитална трансформация.“

2. Изпълнение на формалните изисквания за дисертационен труд и основни компоненти на дисертационното изследване

Представеният за рецензиране дисертационен труд съдържа всички формални компоненти на завършен дисертационен труд.

Във въведението са представени задължителните елементи които характеризират проблемната област на изследване, както следва: актуалност, обект, предмет, теза, цел, задачи и методология. В това отношение разработката отговаря на стандартите и изискванията за дисертационен труд.

По отношение на **обекта** на изследване, считам че една по-обобщена формулировка би била по-подходяща, както I от стилова гл. т. би могло да се постави по-добра дефиниция.

За **предмет** на дисертацията са определени *„съвкупността от икономически отношения, възникващи в процеса на трансформация на икономическите системи, тенденции и модели на развитие на производствени, технологични, икономически, институционални и социални структури в тяхното единство и взаимодействие“*.

Като основна линия на изследването е поставена **тезата**, че *„всяка икономическа система неизбежно се трансформира под влияние на специфични фактори, обусловени от съответния етап на развитие на общественото производство и под влияние на дълбочината на промените в световната икономика през XX и началото на XXI век“*.

Това твърдение показва един неоспорим процес и за да звучи като теза на дисертация би трябвало да се допълнени в по-конкретна проблемна насока. Предвид заглавната тема, останалите компоненти и

съдържанието на дисертацията една по-съдържателна теза би следвало да включва „спецификите на икономическите трансформации“ наложени от необичайни събития като COVID пандемията. Във въведението също се съдържат твърдения, от които би могло да се синтезира по-конкретна и задълбочена теза, която отговаря на постигнатото в дисертационния труд.

Поставената цел е адекватна и сериозна. Въпреки, че логиката е целта да произтича от тезата, в случая тя показва по-конкретно основните параметри на дисертационното изследване.

В изпълнение на така поставените основни параметри на изследването са формулирани 7 по-конкретни задачи.

3. Обем и структуриране

Дисертацията е в общ обем от 152 страници, като основният текст е 131 стр. Включени са 7 таблици и 19 фигури.

Структурата на дисертацията е класическа в 3 глави. Същата е логична, балансирана и допринася за реализирането на поставените цели.

Първа глава е озаглавена „Трансформацията като начин за развитие на икономическите системи“. Така формулирано заглавието на първа глава не кореспондира с актуалността на темата поставена в увода и съдържателните изводи от самата глава.

Във втора глава се разглеждат „Механизмите за оптимизиране на трансформационните процеси в икономиката“.

Трета глава е посветена на „Многоизмерността на въздействието на пандемията COVID-19 върху процесите на икономическа трансформация“.

4. Методология

Методологията на изследването включва описателен, анализ и синтез, дедукция и индукция, обобщение, научни наблюдения, методи на структурно-функционален, исторически, логически, сравнителен и статистически анализ. Ползвани са специализирани макроикономически

измерители: *Индекс за цифрова икономика и общество (DESI); Индекс на отраслова структурна трансформация; Интегрален коефициент на структурни различия на Гатев и др. аналогични показатели.*

5. Емпирика

Емпиричната част на дисертацията включва проучване сред страните-членки на ЕС от Източна Европа: България, Чехия, Естония, Хърватия, Унгария, Литва, Латвия, Полша, Румъния, Словения и Словакия.

6. Цитиране и ползвана литература

Списъкът на ползваната литература включва 127 източника, повечето от които на английски език.

Цитирането е коректно в приетия АРА-стандарт.

7. Стил

Стилът като цяло е добър от лингвистична гл. т., но не рядко са ползвани излишно дълги изречения, което не допринася за научното ниво на дисертационен труд.

8. Оформление

Оформлението е много добро.

9. Постигнати резултати и приноси

Може да се приеме, че поставените задачи са изпълнени успешно.

Посочени са 5 приноса, които по същество представляват основни резултати. Като формулировка с редакционен пропуск първите два са останали като намерения.

10. Положителни страни

В настоящото изследване са проследени актуални процеси, като е потърсена обективна възможност за тяхната оценка. Адмирации заслужава показаният стремеж към обективност и цялостен анализ, за което авторът е включил множество специализирани показатели за измерване на дигитална трансформация и готовност на икономиката.

11. Публикации по темата

Във връзка с дисертацията Горян Милев е публикувал две статии и един доклад от научна конференция. И трите публикации са самостоятелни, което формира 30 т. и това покрива минималните изисквания на ЗРАС.

12. Автореферат

Авторефератът отговаря на стандартите и обективно отразява съдържанието и резултатите от дисертационното изследване.

13. Бележки и препоръки

- 1) Основната ми бележка към настоящия дисертационен труд се отнася за широкия обхват на темата и цялото изложение – които могат да се определят като общо икономически (т.е. над макроикономически). Това поставя трудна задача и по отношение на дълбочината на изследването.
- 2) В следствие на така поставената тема се явява и по-сериозният въпрос за финансовата проблематика, трактовка, методология, аналитичност, понятия (фискални, бюджетни, лихвени, държавен дълг ...) - които липсват или са слабо засегнати. Това поставя въпроса за принадлежността на дисертационния труд към научната специалност, в която работи катедрата и в която е зачислен докторанта.
- 3) Изложението като цяло има констативно-описателен характер. Би следвало да се открият проблемните области и да се разгледат възможностите за тяхното целенасочено управление относно процесите, свързани със *„структурна трансформация в българската икономика, и прехода към дигитализация и автоматизация“* и съответно необходимата правителствена политика и фискални мерки.
- 4) Усещат се резерви и по отношение на ползваната методология и съответно постигнатата аналитичност.
- 5) Резултатите от изчислените коефициенти в емпиричната трета глава, са оставени без обобщаващи изводи което обезсилва значимостта на проведения анализ.

- 6) Представянето на крайните резултати страда от недостиг на конкретика. Тяхната формулировка до голяма степен е в стила на изследователски намерения или на концептуална парадигма.
- 7) Забелязват се слабости от редакционно естество – като необходимост от:
 - обобщаване на обекта на изследването;
 - допълване и задълбочаване на изследователската теза;
 - прецизиране на заглавието на 1ва глава;
 - недогледани са доста редакционни пропуски.
- 8) Налице са актуални дисертации и публикации в сходна тематика, за състоянието на дигиталните услуги и електронното правителство в Гърция по време и след COVID пандемията, които не са попаднали в обсега на докторанта.

14. Въпроси към защитата

Резултатите от извършената оценка за дигиталната готовност на България, според общия индекс за готовност на Cisco за 2024 г. показват слаби и отрицателни стойности по различните показатели, които поставят страната ни на последно място в страните от ЕС.

- Какви финансови измерения има това?
- И какви финансови измерения имат необходимите мерки за подобряване на това лошо състояние?

15. Заключение

Въпреки посочените бележки и препоръки цялостното ми мнение за дисертацията на Горян Милев е положително. Считаю, че представеният дисертационен труд притежава необходимите количествени и качествени характеристики за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“.

28.07.2025 г.

Автор на становището:

Проф. д-р Стефан Симеонов